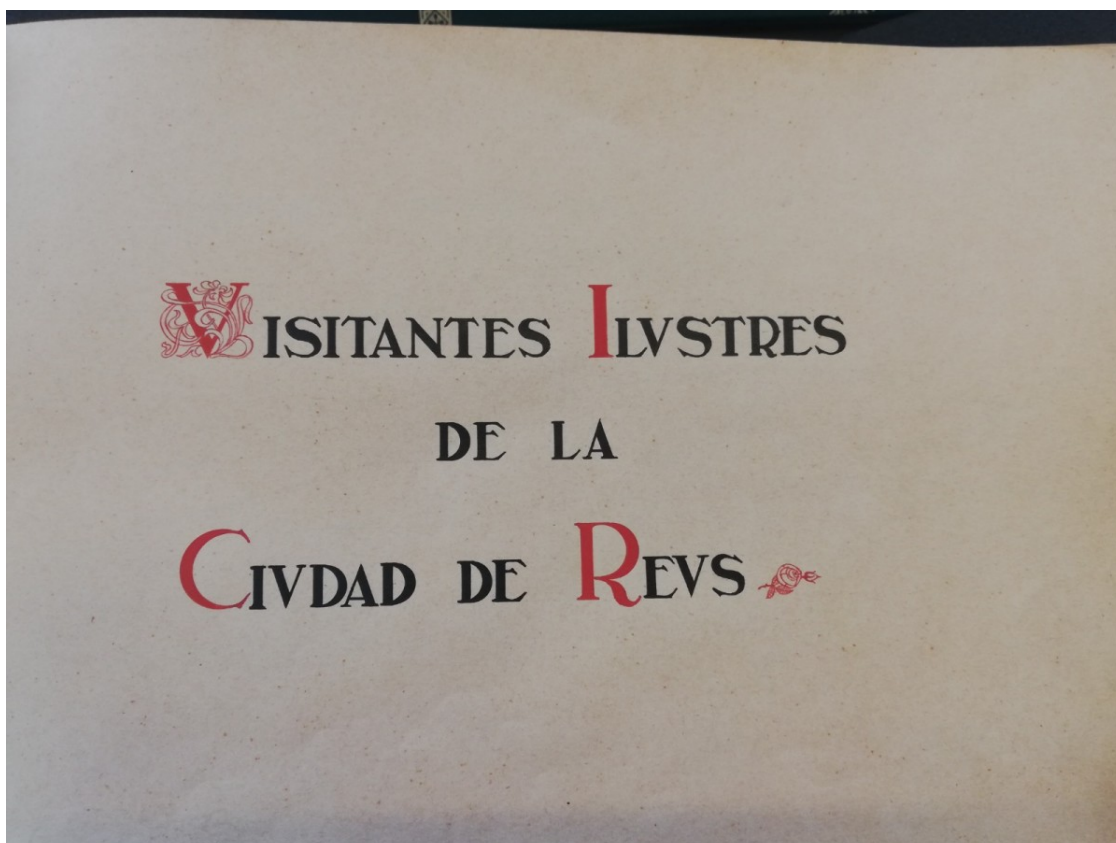

«A 1 de febrer de la nova era...»

L'Arxiu Municipal de Reus digitalitza i restaura el Llibre de Visites de l'ajuntament

L'Arxiu Municipal de Reus digitalitza i restaura el Llibre de Visites del consistori | Isabel Martínez

Desitjos, consignes polítiques, agraïments, missatges utòpics... Amb gairebé un segle d'existència, els quatre volums del **Llibre de Visites de l'Ajuntament de Reus** estan farcits d'història amb protagonistes de relleu nacional i internacional que en alguna ocasió van visitar la ciutat.

Amb pàgines especialment venerades, com la que acull la dedicatòria del president Francesc Macià (una de les quals requereix restauració), els volums endeguen la seva digitalització que els posarà a l'abast d'experts i curiosos i millorarà la seva preservació futura. Una actuació que tira endavant l'**Arxiu Municipal de Reus** i que està previst s'enllesteixi a finals del mes d'agost.

La primera signatura, de la duquessa de Prim

A l'espera que culmini el procés que permetrà una consulta més exhaustiva, una de les primeres sorpreses en obrir el primer volum del Llibre de Visites és que el document l'enceti, el 1923, una **dona**. Concretament, la duquessa de Prim, que va visitar la ciutat el 2 d'agost de 1923, sembla ser que acompanyada d'una altra noble, la duquessa de Nàjera.

Més avall, el lector troba ja la signatura del primer dictador del segle XX, **Miguel Primo de Rivera**, marquès d'Estella, que s'identifica com a president del Directori Militar el 1924. Es compleix, per tant, gairebé un segle exacte d'aquest honor simbòlic al qual també han tingut

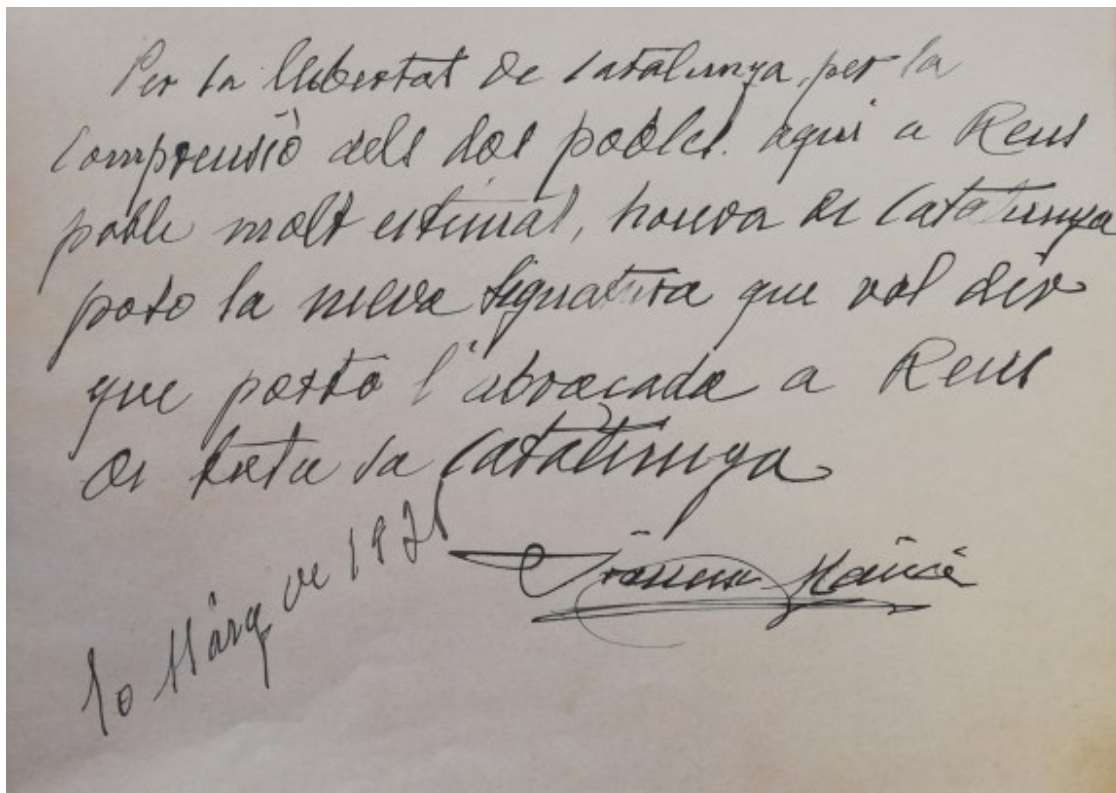
---

accés personatges com el rei **Alfons XIII** i la reina **Victòria Eugènia**; el general Franco o la dirigent de la Secció Femenina, Pilar Primo de Rivera, per citar tan sols alguns dels més evidents en un segle tan convuls com el XX.

El repàs, però, d'aquestes planes carregades d'història mostra el pas per la ciutat de multitud d'il·lustres desconeguts com **María Echarri**, una de les regidores madrilenyes en temps de la dictadura de Primo de Rivera el 1924, o els humils traços d'un dels grans transformadors de la llengua catalana, **Pompeu Fabra**, l'any 1930.

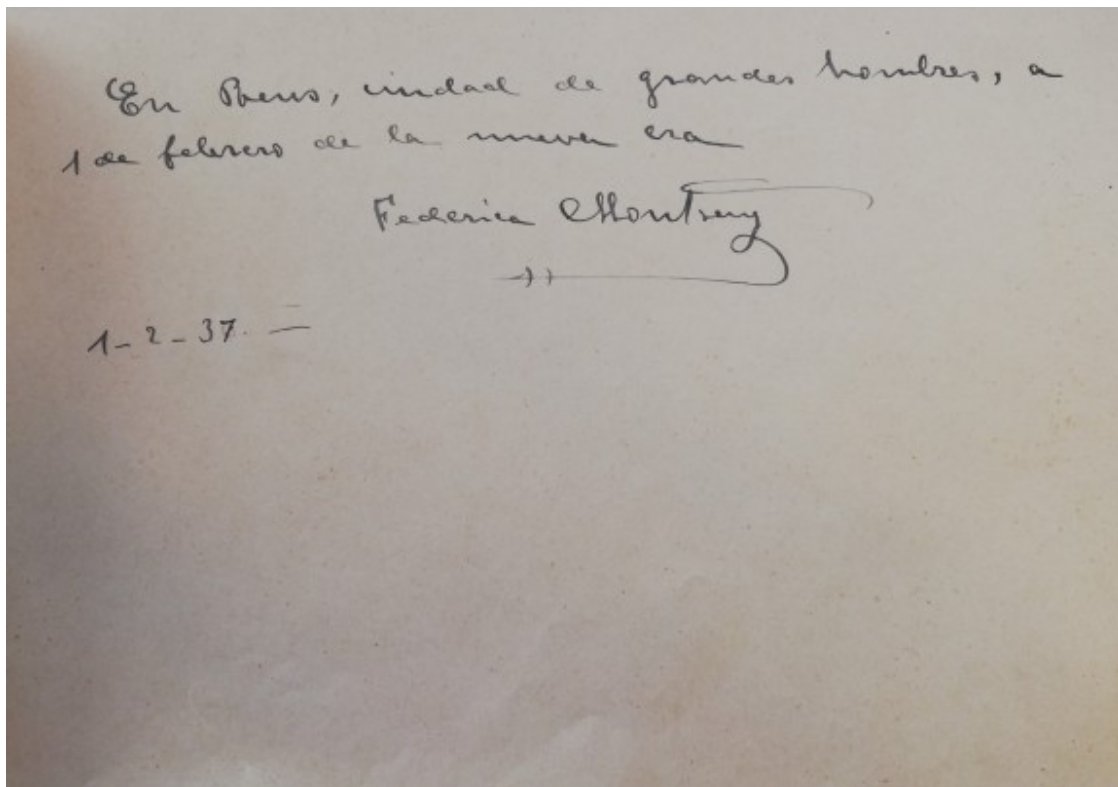
La República i la guerra, paraules per a l'esperança

Marcat per la confiança en un **món de progrés i d'entesa** entre pobles, el president de la Generalitat de Catalunya, Francesc Macià, va deixar també un dels desitjos més bells d'aquestes pàgines. "Per la llibertat de Catalunya, per la comprensió dels dos pobles, aquí a Reus, poble molt estimat, hereu de Catalunya. Poso la meua signatura que vol dir que porto l'abraçada a Reus de la resta de Catalunya", diu la seva dedicatòria del maig de 1931.

Imatge d'un escrit del president Macià Foto: Isabel Martínez

Especialment **utòpica** sona la dedicatòria de la primera ministra espanyola, **Frederica Montseny**, qui, enmig del conflicte bèl·lic el 1937, va deixar escrites les paraules següents: "En Reus, ciudad de grandes hombres, a 1 de febrero de la nueva era". Uns mots que avui ens indiquen els **escassos models femenins** que l'anarquista devia tenir en el seu paper.

Imatge de l'escrit de Frederica Montseny Foto: Isabel Martínez

D'**oda a l'educació i al laïcisme** es poden titllar les paraules d'un dels reusencs que en aquella guerra va tenir un protagonisme important, García Oliver. "Creo que el mejor, para mí, honor de este día, es recordar que en el mismo edificio que actualmente ocupa el consejo municipal de Reus, estuvo, antaño, la escuela donde yo aprendí las primeras y últimas letras. Encuentro a faltar, en este momento, el maestro, nuestro buen maestro, entonces un gran republicano y laico convencido, Ramon Grau", escribia en un apunt un 3 de maig de 1937 quan, no podia ser conscient encara, els **Fets de Maig** ja marcaven el declivi de la influència de l'anarcosindicalisme.

Dedicatòries breus dels vencedors de la Guerra Civil

"Arriba España" o "Recuerdo de la visita a Reus del XV Consejo Nacional de la Sección Femenina Falange". Bàsicament lacòniques i sense sortir-se del **guió propagandístic** típic són els mots que van dedicar a la ciutat personatges de rellevància històrica com Francisco Franco o Pilar Primo de Rivera els anys 1942 i 1950, respectivament.

Un període en què freqüentment els ministres i governadors civils dediquen les seves paraules en visitar la ciutat.

Volums heterodoxes

Dues dictadures, una República, una Guerra Civil i l'arribada de la democràcia i de l'autogovern haurien de transcórrer per què el primer volum del llibre de visites es tanqués amb una dedicatòria solemne el 2001: la del reusenc **Ernest Benach**, exregidor i president del Parlament de Catalunya. O el que és el mateix, 78 anys de vicissituds històriques no sempre joioses.

Comparativament, el segle XXI ha estat molt més accelerat en posar blanc sobre negre els

---

pensaments dels visitants. El segon volum del llibre de visites s'enceta el 2001 i es clou el 2008 i el tercer transcorre entre aquest any i l'any 2019 amb una signatura premonitòria, la de **Pere Aragonès**, aleshores vicepresident del Govern i convidat a Completes.

Actualment, el quart volum es preserva a alcaldia per recollir les dedicatòries més recents dels visitants il·lustres.

President reincident i figures internacionals

Si la dedicatòria de Francesc Macià és una de les més consultades fins al punt que la pàgina en qüestió d'aquest primer volum requereix de restauració, cal assenyalar que és **Jordi Pujol** el més reincident en aquestes planes. A les signatures de 1981 i 1996 en qualitat de president de la Generalitat se suma la de 2012, en assistir a Reus a un Congrés de l'extinta CDC.

També hi van deixar els seus pensaments **Josep Tarradellas**, el maig de 1978; **Pasqual Maragall**, **José Montilla** o **Quim Torra**, per esmentar-ne alguns. En el terreny internacional, el llibre de visites acull també una signatura històrica d'alta transcendència, la del darrer president de l'URSS, **Mijaíl Gorbtxov**, qui va assistir el 2004 a un sopar a la ciutat. No es tracta, no obstant, de l'única picada d'ullet al país comunista que va marcar la guerra freda.

Dos anys abans de la caiguda del mur de Berlín, el conseller de l'ambaixada de l'URSS, V. A. Volkov, recordava, amb aquestes paraules la Revolució d'Octubre: "agradezco mucho la invitación para visitar su ciudad de Reus en ocasión de 70 aniversario de la Gran Revolución Socialista de Octubre de 1917".

Un 19% de signatures femenines, només al segon volum

Pendent d'un estudi acurat que es podrà completar quan els volums estiguin digitalitzats, les dades actualment disponibles permeten assegurar que, al segon volum, un 19% de les signatures són **femenines**. Majoritàriament vinculades a la política (14 dels 19 noms), les signants provenen tant de l'esfera nacional (Marina Geli, Marta Cid, Anna Simó, Núria Segú, Teresa Pallarès...) com estatal (Cristina Alberdi, Cristina Almeida, Carmen Alborch) tot i que també hi ha periodistes, metgesses o una vocal del Consell del Poder Judicial.

"Per a l'ajuntament de Reus, la ciutat que pot i vol fer el catalanisme més progressista. I perquè en té robat el cor..." deixava per escrit, el 1997, l'autora Isabel Clara Simó tot precedint, uns anys, a personalitats com la governadora xilena Denise Pascale Allende o l'exministra Matilde Fernández.

Repassar algunes d'aquestes dedicatòries en clau femenina és també passejar per alguns dels **grans traumes del segle XX** com el de las Madres de la Plaza de Mayo qui, de la mà d'Hebe Bonafini i Inès Ragni, hi van deixar testimoni "de la calor de la solidaritat" sentida en la seva visita a Reus. Però no tan sols les persones forànies van manifestar el privilegi de poder signar en aquestes pàgines històriques. Pregoneres com les recentment traspassades Enriqueta Prats i la ceramista Neus Segrià, o l'exregidora Misericòrdia Vallès, van deixar-hi també el seu pensament en una ocasió tan feliç com fer la crida a la festa de Reus.

Alguna, fins i tot, com l'escriptora Mariona Quadrada, el 2010, va immortalitzar un petit relat anomenat *Vermut negre*. Tot plegat, paraules, (fins i tot dibuixos), històries i vivències de persones que, en algun moment de la història, van visitar un Reus també protagonista del seu temps.